Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0003

A munka világának igazságos átmenetéről szóló irányelv: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése

Az Európai Parlament 2026. január 20-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a munka világának igazságos átmenetéről szóló irányelvről: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése (2025/2131(INL))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 153. és 225. cikkére,

– tekintettel a Jogi Bizottságnak a javasolt jogalapra vonatkozó véleményére,

– tekintettel eljárási szabályzata 47. és 55. cikkére,

– tekintettel az EUMSZ 4., 9., 46., 149., 151., 153., 162., 164., 174–178. és 349. cikkére,

– tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2019)0640),

– tekintettel a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervről szóló, 2021. március 4-i bizottsági közleményre (COM(2021)0102),

– tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1],

– tekintettel az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] (IÁA),

---

1 HL L 57., 2021.2.18., 17. o.
2 HL L 231., 2021.6.30., 1. o.

– tekintettel az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3],

– tekintettel az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapról (EGAA) és az 1309/2013/EU rendelet1a hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/691 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[4],

– tekintettel a Szociális Klímaalap létrehozásáról és az (EU) 2021/1060 rendelet módosításáról szóló, 2023. május 10-i (EU) 2023/955 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[5],

– tekintettel az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[6],

– tekintettel „A munka világának igazságos átmenetéről szóló irányelv: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése” című, az európai hozzáadott érték értékeléséről szóló, 2025. szeptemberi tájékoztatóra,

– tekintettel a munkahelyteremtésről – az igazságos átmenetről és a környezeti-társadalmi hasznossággal járó befektetésekről szóló, 2023. november 23-i állásfoglalására,

– tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a környezeti szempontból fenntartható gazdaságok és társadalmak felé történő, mindenki számára igazságos átmenetről szóló határozatára[7],

– tekintettel Enrico Letta „Jóval több mint piac” című, 2024. április 10-i jelentésére,

– tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024. szeptember 9-i jelentésére (a továbbiakban: Draghi-jelentés),

– tekintettel a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemtervre,

– tekintettel kohéziós politika által az igazságos átmenet támogatásában játszott szerepről szóló, 2025. szeptember 10-i állásfoglalására,

– tekintettel a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló, 2022. évi tanácsi ajánlásra,

---

3 HL L 231., 2021.6.30., 21. o.
4 HL L 153., 2021.5.3., 48. o.
5 HL L 130., 2023.5.16., 1. o.
6 HL L 275., 2003.10.25., 32. o.
7 ILC.111/határozat V, 2023. június 16.

– tekintettel a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló, 2022. évi tanácsi ajánlásra, valamint a Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság annak végrehajtásáról szóló kulcsfontosságú üzeneteire,

– tekintettel a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló, 2020. december 17-i állásfoglalására,

– tekintettel a közbeszerzésről szóló, 2025. szeptember 9-i állásfoglalására,

– tekintettel az Európai Bizottság számára készített, a 2024 és 2029 közötti időszakra vonatkozó politikai iránymutatásokra,

– tekintettel a tisztaipar-megállapodásról szóló, 2025. február 26-i bizottsági közleményre (COM(2025)0085),

– tekintettel az „Állami támogatásokra vonatkozó keret a tisztaipar-megállapodás támogatása céljából” című, 2025. júliusi bizottsági közleményre (C/2025/3602),

– tekintettel a szociális jogok európai pillérének jövőjéről szóló, 2024. április 16-i La Hulpe-i nyilatkozatra,

– tekintettel az Európai Unió Tanácsa Foglalkoztatási Bizottságának (EMCO) a munkahelyek minőségének dimenzióiról szóló, 2025. június 6-i véleményére,

– tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak „Az igazságos átmenetről szóló jogalkotási javaslat és a szociálisabb európai zöld megállapodást lehetővé tevő uniós szakpolitikai eszközök igénye” című, 2024. december 4-i véleményére,

– tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A10-0261/2025),

A. mivel a zöld és digitális átállás különböző módokon mélyreható átalakulást hoz Európa gazdaságában, régióiban és munkahelyein, ami átfogó szociál- és foglalkoztatáspolitikai intézkedéseket tesz szükségessé a kedvezőtlen hatások megelőzése és a gazdasági, társadalmi és területi kohézió előmozdítása érdekében; mivel a klímasemleges és digitalizált gazdaságra való hatékony átállás biztosítása és az energiaellátástól való függőség csökkentése alapvető fontosságú Európa hosszú távú jóléte, jólléte, fenntarthatósága, növekedése és versenyképessége szempontjából; mivel a kettős átállás végső sikere nagymértékben függ annak biztosításától, hogy az átállás igazságos és inkluzív legyen a munkavállalók, a vállalkozások és a régiók számára, valamint hozzájáruljon a mindenkire kiterjedő társadalmi igazságossághoz, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabbakra, hogy senki se maradjon le; mivel a méltányos átállás önmagában évi 261 milliárd EUR hasznot hozhat, különösen a társadalmi és a regionális

egyenlőtlenségek kezelése révén[8]; mivel az egyes érintett régiók gazdasági és társadalmi körülményeik alapján eltérő pályát fognak követni;

B. mivel a kettős átállás foglalkoztatásra gyakorolt hatásai Unió-szerte aszimmetrikusak, és a társadalmi-gazdasági hatások régiónként jelentősen eltérnek; mivel területi kihívás merül fel, hiszen egy modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaságban a munkahelyek a megszűnő munkahelyektől eltérő helyszíneken jöhetnek létre;

C. mivel az átállást úgy kell megvalósítani, hogy biztosítsa a társadalmi befogadást, csökkentse a szegénységet és az egyenlőtlenségeket, valamint kihasználja a minőségi munkahelyek teremtésével, a munkahelyi demokrácia előmozdításával, a munkavállalók jogainak védelmével és a munkaügyi normák fokozásával kapcsolatos lehetőségeket az érintett ágazatokban;

D. mivel az uniós munkaerőpiacok területileg továbbra is megosztottak, és mivel a munkahelyek minősége és a munkaszerződések az atipikus formák térnyerésére engednek következtetni, különösen a fiatalok körében;

E. mivel a szén-dioxid-semleges gazdaságra való átállás irányításában nemcsak az új, minőségi munkahelyekhez való átállást kell támogatni a feltörekvő ágazatokban, hanem a meglévő munkahelyeket és ágazatokat is meg kell őriznie, és azokat az emberek, különösen a leginkább érintett területeken élők javára tiszta és fenntartható iparágakhoz és technológiákhoz kell igazítania; mivel különös figyelmet kell fordítani a fosszilis tüzelőanyagoktól függő régiókra és iparágakra, mivel ezeket át kell alakítani az Unió éghajlatváltozással kapcsolatos kötelezettségvállalásainak teljesítése érdekében; mivel fontos, hogy mindenki – köztük a munkavállalók és az álláskeresők is – támogatást kapjon az átállás kezelésében, annak érdekében, hogy elősegítsék a 2050-ig szóló, hosszú távú stratégia céljainak megértését, elfogadását és hatékonyságát; mivel az Eurofound kutatása[9] szerint a civil társadalom, a szociális partnerek és a hatóságok átállási folyamatba való széles körű bevonása döntő jelentőséggel bír a gazdasági tevékenységből és erőforrásokból származó haszon biztosítása és méltányos elosztása, valamint a konfliktusok kezelése szempontjából;

---

8 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf.

9 Eurofound (2024), Creating a new social contract for the just transition: Is partnership working? [Új társadalmi szerződés létrehozása az igazságos átmenethez: Működik a partnerség?] az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

F. mivel Európa gazdasági átalakulásához nagy hangsúlyt kell helyezni a versenyképességre és a növekedésre; mivel a vállalkozók és a munkahelyteremtők számára megfelelő feltételeket kell biztosítani a beruházásokhoz és a terjeszkedéshez, és a források hatékony felhasználásának biztosítása elengedhetetlen a magánberuházások vonzásához; mivel fontos, hogy a városi és a vidéki térségekben élő polgárok egyaránt támogatólag részt vegyenek egy olyan igazságos átmenetben, amely egyensúlyt teremt a versenyképesség és a szolidaritás között, valamint biztosak lehessenek abban, hogy munkahelyük, jövedelmük és életmódjuk védelmet élvez, annak érdekében, hogy senki se maradjon le;

G. mivel bár számos fontos uniós jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezés (különösen az igazságos átmenet mechanizmus, az IÁA, az EGAA, a készségek uniója, a Szociális Klímaalap, az ESZA+ és az RRF) a kettős átállás hatásainak kezelését – vagy az ahhoz való hozzájárulást – és a versenyképesség javítását célozza, továbbra is hiányosságok vannak a jogalkotási és szakpolitikai keretben a munkahelyi zavarok, a munkavállalói jogok, a szociális védelem, a szociális párbeszéd, valamint az oktatási és képzési lehetőségek tekintetében; mivel csak az uniós szintű fellépés biztosíthat valódi hozzáadott értéket és egyidejűleg felfelé irányuló társadalmi konvergenciát, hogy a „senkit nem hagyunk hátra” ígéret valósággá váljon, figyelembe véve a nemzeti munkaerő-piaci modelleket és hagyományokat;

H. mivel a Draghi-jelentés szerint a tartós szakemberhiány akadályozza az innovációt, a technológia átvételét és a dekarbonizációs erőfeszítéseket, ami viszont gátolja a növekedést és a versenyképességet; mivel az uniós kis- és középvállalkozások közel négyötöde arról számol be, hogy nehezen talál megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalókat; mivel a romló színvonalú oktatási és képzési – különösen felnőttoktatási és -képzési – rendszerek nem készítik fel a munkaerőt a kettős átállásra; mivel a felnőttkori tanulásban való részvétel továbbra is elégtelen mértékű, ugyanis évente csupán a felnőttek 39,5%-a vesz részt képzésben[10], ami messze elmarad a 2030-ra kitűzött legalább 60%-os céltól, és mintegy 50 millióval több munkavállalónak kellene képzésben részesülnie e célérték eléréséhez[11];

I. mivel a magas szintű készségfejlesztésbe való beruházás révén az EU előmozdíthatja a termelékenység, a bérek és a gazdasági egyenlőség növekedésének pozitív visszacsatolási folyamatát; mivel a felnőttek közel 50%-ának lehet szüksége továbbképzésre vagy átképzésre[12]; mivel 2030-ig csak az uniós energiaágazatban legalább 145 000

---

10 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090.

11 Draghi-jelentés, 37. o.

12 https://www.cedefop.europa.eu/hu/publications/4223#group-downloads.

szakképzett munkavállalóra lesz szükség[13]; mivel a tiszta technológia az európai gazdasági jólét egyik hajtóereje, amely csupán 2023-ban az uniós növekedés 30%-ához járult hozzá és több millió munkahelyet teremtett[14];

J. mivel Európa készségekkel, versenyképességgel és beruházásokkal kapcsolatos stratégiáinak a nagyvállalatok és a kkv-k számára egyaránt lehetőségeket kell teremteniük, ugyanakkor a nemzeti, regionális és helyi igényekkel is foglalkozniuk kell; mivel az ipari kapacitást megerősítő, a vállalkozói szellemet ösztönző és a tényleges helyi viszonyokhoz igazodó készségekkel rendelkező munkaerő-állományt létrehozó szakpolitikák elengedhetetlenek annak biztosításához, hogy minden európai polgár részesülhessen a növekedés és az innováció előnyeiből;

K. mivel a megfelelően finanszírozott jóléti és szociális védelmi rendszerek a klímasemlegességre való méltányos és igazságos átmenet és a digitális átállás biztosításának előfeltételei; mivel a Draghi-jelentés hangsúlyozza továbbá, hogy biztosítani kell, hogy a termelékenység növekedése és a társadalmi befogadás kéz a kézben járjon a tagállamok jóléti rendszereivel, amelyek elengedhetetlenek az erős közszolgáltatások, a szociális védelem, a lakhatás, a közlekedés és a gyermekgondozás átmeneti időszakban való biztosításához; mivel a minőségi munkahelyek, a tisztességes munkakörülmények, a szociális védelemhez való hozzáférés, a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások döntő szerepet játszanak a munkaerő vonzásában és megtartásában, és fontosak az Unió versenyképessége és a munkahelyi demokrácia szempontjából;

L. mivel a Bizottság „Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában” című, 2024. évi jelentése (ESDE 2024)[15] szerint a felnőttoktatásban és -képzésben való részvétel korlátai olyan akadályoknak tudhatók be, mint a szükségesség vélt hiánya, a kínálat elégtelensége vagy a megfelelő minőségű képzésekhez való hozzáférés nehézségei, az időbeosztási nehézségek, a családi kötelezettségek és a pénzügyi korlátok; mivel a Draghi-jelentés arra kéri az Uniót, hogy minden munkavállaló számára biztosítsa az oktatáshoz és az átképzéshez való jogot, lehetővé téve számukra, hogy új munkakörökbe léphessenek be, amikor vállalatuk technológiai újításokat vezet be, illetve minőségi munkahelyeket találhassanak új ágazatokban[16];

---

13 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4826f429-0545-11f0-b1a3-01aa75ed71a1/language-en.

14 https://www.cedefop.europa.eu/en/news/green-transition-creates-more-jobs-it-destroys.

15 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-2024-upward-social-convergence-eu-and-role-social_en.

16 Draghi-jelentés, 19. o.

M. mivel az oktatást és a készségfejlesztést, a finanszírozást és az iparpolitikát ötvöző integrált szakpolitikai kombináció kulcsfontosságú tényező Európa versenyképessége, társadalmi rezilienciája és méltányossága, stratégiai autonómiája, beruházásai és fenntartható munkahelyteremtése szempontjából; mivel a zöld és digitális átállás jelentős beruházásokat igényel az átképzés, a továbbképzés, a szakképzés és az egész életen át tartó tanulás terén, hogy a munkavállalókat az egyes foglalkozásokhoz szükséges szakmai készségekkel és a nélkülözhetetlen alapvető humán készségekkel egyaránt felvértezzék; mivel az idősebb, alacsony képzettségű és női munkavállalók nagyobb akadályokkal szembesülhetnek a készségfejlesztés és az új munkahelyekért való versengés terén; mivel az oktatási és képzési erőfeszítéseket ezért szorosan össze kell kapcsolni az igazságos átmenetre vonatkozó politikákkal; mivel a hátrányos helyzetű munkavállalóknak és közösségeknek célzott támogatásra lesz szükségük annak biztosításához, hogy ne maradjanak le;

N. mivel továbbra is jelentős gazdasági egyenlőtlenségek állnak fenn az uniós tagállamok és régiók között, és 2012 óta nagyok a különbségek a GDP tekintetében, ami összefügg az ipar gazdasági tevékenységben való részesedésével;

O. mivel a Letta-jelentés úgy véli, hogy a mozgás szabadsága és a „maradás szabadsága” ugyanazon érem két oldala, és azokat együtt kell fejleszteni; mivel a Letta-jelentés a mozgás szabadságát szabad választásnak tekinti, nem pedig olyan kényszerű lépésnek, amely a munkahelyek egyes régiókon belüli hiányát hivatott ellensúlyozni; mivel a jelentés hangsúlyozza, hogy minden régióban – különösen a vidéki térségekben – lehetőségeket kell biztosítani a polgárok számára, ideértve a minőségi munkahelyek iránti igényt, valamint az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségek kezelésének szükségességét[17]; mivel a zöld átállás – megfelelő tervezés és támogatás nélkül – a munkanélküliség kockázata és a munkahelyek elvesztése szempontjából aránytalanul nagyobb mértékben érintheti a kiszolgáltatott kelet- és dél-európai régiókat[18]; mivel a széntől függő területek további sebezhetőségi pontot jelentenek: a foglalkoztatási ráták itt 10–15%-kal maradnak el az uniós átlagtól[19];

P. mivel a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv várhatóan előmozdítja azokat az intézkedéseket, amelyek támogatják a tagállamokat és az ipart a tisztességes munkakörülmények és a képzéshez való hozzáférés biztosításában, a magas szintű munkahelyi egészségügyi és biztonsági normák meghatározásában, a

17 https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/py4s-5ad4.

18 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/24c7aa49-2451-11ee-94cb-01aa75ed71a1/language-en.

19 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/759354/CASP_STU(2025)759354_EN.pdf.

munkavállalók és különösen az önfoglalkoztatók méltányos munkahelyváltásának, valamint a kollektív tárgyalásoknak a biztosításában, aminek célja a tehetségek vonzása és az európai iparágak versenyképességének növelése; mivel ezzel összefüggésben a Bizottság várhatóan megvitatja a szociális partnerekkel az uniós és tagállami szintű szerkezetátalakítási folyamatok támogatására szolgáló keretet; mivel ez a keret az igazságos átmenetre, a változásra való felkészülésre, a szerkezetátalakítás veszélye esetén a korai beavatkozásra, valamint a jobb tájékoztatásra és konzultációra fog összpontosítani;

Q. mivel meg kell erősíteni az igazságos átmenet megtervezésében és végrehajtásában részt vevő helyi érdekelt felek adminisztratív és technikai kapacitását; mivel a tagállamok még mindig jelentős kihívásokkal szembesülnek az uniós alapok helyi szintű hatékony kezelése és végrehajtása, valamint az éghajlat-politikák különböző hatásainak értékelése terén; mivel az Igazságos Átmenet Alap (IÁA) végrehajtása lassan halad, amit a 2024 végére elért mindössze 32,2%-os kifizetési arány is jól mutat[20]; mivel az IÁA által létrehozott munkahelyek száma nem fedezi a karbonintenzív iparágak tisztább technológiákra való átállásával várhatóan megszűnő munkahelyek számát; mivel a kkv-k alkotják az európai gazdaság gerincét, és az állandó helyi munkahelyek nagy részét is ők hozzák létre; mivel a kkv-kra vonatkozó egyedi rendelkezésekre van szükség az igazságos átmenetben betöltött szerepük megerősítése érdekében;

1. kiemeli, hogy a fenntarthatóbb energiaforrásokra való sikeres átállás, az ipar modernizálása és a gazdaság digitalizálása jelentős szerepet fog játszani az uniós vállalkozások hosszú távú versenyképességében a globális piacon, és minőségi munkahelyek létrehozásához kell vezetnie az Unióban; hangsúlyozza, hogy gondoskodni kell arról, hogy a vállalkozások és a munkavállalók megfelelően felkészüljenek az új és innovatív megoldásokra való átállásból adódó lehetőségek kihasználására, és kiemeli a kollektív szerződésekkel biztosított tisztességes munkavégzés és munkahelyek fontosságát, amelyek elengedhetetlenek a társadalmi haladás és az átállás elfogadásának biztosításához; úgy véli, hogy a munkahelyi igazságos átmenet kihívásainak és lehetőségeinek kezelésére szolgáló jogalkotási keret elengedhetetlen a megfelelő minimumszabályok biztosításához, amelyek egyértelműséget és struktúrát nyújtanak a munkavállalók és a munkáltatók számára a változások előrejelzéséhez és kezeléséhez, és végső soron javítják az Unió rezilienciáját, versenyképességét, felfelé irányuló társadalmi konvergenciáját és társadalmi igazságosságát; hangsúlyozza, hogy a régiók a szociális védelem, a gazdasági diverzifikáció és a területi koordináció ötvözésével támogathatják az igazságos átmenetet a

---

20 Igazságos átmenet mechanizmus – 2025. évi teljesítmény, Európai Bizottság.

negatív hatások csökkentése, a helyi gazdaságok erősítése és a fejlődés előmozdítása érdekében;

2. kiemeli, hogy a dekarbonizáció foglalkoztatásra gyakorolt hatása túlmutat a fosszilis tüzelőanyagok ágazatainak csökkentésén, és szélesebb körű hatást fog gyakorolni a munkahelyek újradefiniálása és az általános munkaerőpiaci átmenet tekintetében; üdvözli e tekintetben a minőségi munkahelyekről szóló jogszabály bejelentését, amely azt hivatott biztosítani, hogy a foglalkoztatási gyakorlatok lépést tartsanak a modern gazdaság fejlődésével; hangsúlyozza, hogy e jogszabálynak, valamint a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv közelgő aktualizálásának és a minőségi munkahelyekre vonatkozó új ütemtervnek olyan konkrét intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyek kézzelfoghatóan javítják a munkakörülményeket, az egészséget és a biztonságot, a munkahelyi demokráciát, a kollektív tárgyalások hatályát, valamint a munkavállalók és az önálló vállalkozók képzését és készségeit, továbbá biztosítják az uniós foglalkoztatási és szociálpolitikai jogszabályok hatékony végrehajtását; hangsúlyozza, hogy ezek az intézkedések lehetőséget kínálnak arra is, hogy támogassák az uniós munkáltatókat, különösen a kkv-kat versenyképességük megtartásában és javításában azáltal, hogy gyakorlati útmutatást és támogató eszközöket tartalmazó, egyértelmű keretet biztosítanak a bekövetkező változások előrejelzéséhez és kezeléséhez a munkavállalókkal való partnerségben, valamint a munkavállalók szakképzésébe, továbbképzésébe és átképzésébe való beruházásra a termelékenységet és a növekedést, egyúttal pedig a munkavállalók jövőbeli kilátásait is akadályozó készség- és munkaerőhiány kezelése érdekében;

3. hangsúlyozza, hogy a digitalizációt emberközpontú módon kell végrehajtani, elkerülve a munkavállalók túlzott felügyeletét, valamint biztosítva a lecsatlakozáshoz való jogot és a tisztességes munkaidő-beosztást;

4. kiemeli, hogy a változások előrejelzése és kezelése rendkívül fontos a munkáltatók, a munkavállalók, a regionális és helyi önkormányzatok és közösségek számára egyaránt ahhoz, hogy sikeresen eligazodjanak a zöld és digitális átállás során, és hatékonyan kezeljék a kedvezőtlen geopolitikai események által okozott gazdasági kihívásokat, és ezeket lehetőségként használják fel; hangsúlyozza, hogy az átállásra való előzetes felkészülés proaktívan megelőzheti az elbocsátásokat és munkahelyteremtéshez vezethet, kiépítheti a vállalkozások hosszú távú rezilienciáját, és biztosíthatja a rendelkezésre álló erőforrások lehető legjobb kihasználását; hangsúlyozza, hogy az ilyen előzetes tervek olyan döntéseket igényelnek, amelyek valószínűleg jelentős változásokhoz vezetnek a munkaszervezésben, és ezért azokat a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások nyújtotta széles körű partnerség keretében kell kidolgozni, a tájékoztatáshoz és konzultációhoz való jog teljes körű tiszteletben tartása mellett; e tekintetben felszólítja a Bizottságot,

hogy kövesse nyomon és érvényesítse a 2002/14/EK irányelvben meghatározott keret teljes körű végrehajtását; arra kéri a tagállamokat, hogy a megfelelő szinteken tegyék lehetővé szociális párbeszédet a munkahelyváltásról, különösen az olyan foglalkozások esetében, amelyek eltűnhetnek vagy jelentősen visszaszorulhatnak; emlékeztet az (EU) 2019/1023 irányelvben előírt korai előrejelző eszközökre, és úgy véli, hogy ezeknek az eszközöknek a kettős átállással kapcsolatos körülményekre való kiterjesztése biztosítaná a vállalkozások működésében bekövetkező változások jobb észlelését és az azokra való jobb reagálást; hangsúlyozza, hogy ösztönzőket kell biztosítani a vállalkozások számára saját átállási terveik kidolgozásához; hangsúlyozza, hogy az átállás tervezésének legkorábbi szakaszától kezdve be kell vonni az érdekelt feleket és a civil társadalmat annak érdekében, hogy biztosítani lehessen az érdemi részvételüket, és ne csupán utólagos konzultációra kerüljön sor;

5. kiemeli, hogy a szakképzett munkaerő hiánya érdemben csak az oktatási, átképzési és képzési lehetőségek rendelkezésre állásának és hozzáférhetőségének biztosításával, valamint a munkafeltételek javításával csökkenthető; hangsúlyozza, hogy a munkavállalók és a munkáltatók közötti, a munkaerőpiaci igényekhez igazodó, a munka és a magánélet közötti egyensúlyt tiszteletben tartó képzési lehetőségek módozatairól szóló szociális párbeszéd alapvető fontosságú, és azt meg kell könnyíteni[21]; határozottan úgy véli, hogy a munkavállalókat egyénileg megillető, munkaidőben történő képzéshez való jog, amely áthidalja a munkavállalók képzésben való részvétele előtt álló fő akadályokat, biztosíthatja a színvonalas tovább- vagy átképzést, a munkahelyi képzést és a szakmai előmenetellel kapcsolatos támogatást, amelyek eredményeképp kiszámítható és stabil szakképzett munkaerő állhat a munkáltatók rendelkezésére; hangsúlyozza, hogy a költségek jelentette akadályt azzal kell leküzdeni, hogy támogatások, adókedvezmények és partnerségek segítségével a képzést a munkavállalók számára ingyenessé teszik; hangsúlyozza, hogy a nemzeti intézmények és a szociális partnerek felelősek a munkavállalók képzéséért, és kiemeli alapvető szerepüket a képzéshez való jog érvényesítésében; e tekintetben felhívja a tagállamokat, hogy kezeljék prioritásként és mozdítsák elő a munkavállalók és munkáltatóik által közösen kidolgozott képzési programokat, biztosítva, hogy a továbbképzés és az átképzés megfeleljen a valós igényeknek, és hozzájáruljon a szakmai előmenetelhez;

6. hangsúlyozza, hogy a fiatalokat érdemben be kell vonni a méltányos és igazságos átmenettel kapcsolatos szakpolitikák kidolgozásába, végrehajtásába és nyomon követésébe; szorgalmazza az ifjúsági garancia végrehajtására irányuló erőfeszítések fokozását, biztosítva, hogy a tagállamok legalább az ESZA+ forrásaik 15 %-át célzott

---

21 Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2024, Európai Bizottság, 20. o.

intézkedésekre és strukturális reformokra fordítsák, amelyek támogatják a minőségi ifjúsági foglalkoztatást, a szakképzést és a képzést – különösen fizetett, magas színvonalú szakmai gyakorlatok és tanulószerződéses gyakorlati képzések révén –, valamint megkönnyítik az iskolából a munka világába való átmenetet, az oktatásba vagy képzésbe való visszailleszkedést és a második esélyt kínáló oktatást;

7. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak a régiók bevonásával támogatniuk kell a vállalkozásokat és a munkavállalókat azáltal, hogy nemzeti szinten, a helyi sajátosságokhoz igazodó átállási stratégiákat és politikákat dolgoznak ki az igazságos átmenet érdekében; kiemeli, hogy az ilyen nemzeti stratégiáknak azonosítaniuk kell az átállásnak a régiókra, az egyes ágazatokra és az érintett munkaerőre gyakorolt hatását, és átfogó, ágazatok közötti tervet kell kidolgozniuk a hatások enyhítése érdekében; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az állami és magánszereplők, a civil társadalom és a szociális gazdaság bevonásával hosszú távú jövőképet és stratégiát dolgozzanak ki a helyi és regionális gazdasági átmenetre vonatkozóan; hangsúlyozza, hogy a munkavállalók megtartása és minőségi munkahelyek teremtése érdekében az innovációba való közvetlen beruházásokra van szükség és a regionális vonzerőnek a magas színvonalú, megfizethető és hozzáférhető infrastruktúra, közszolgáltatások és kényelmi szolgáltatások biztosítása és fejlesztése révén történő növelésére;

8. elengedhetetlennek tartja az európai ipari vállalatok gazdasági életképességének előmozdítását, és amennyire lehetséges, a bezárások és a kényszerű elbocsátások megelőzését; hangsúlyozza, hogy a kényszerű elbocsátások megelőzése érdekében fontos támogatni a vállalkozásokat, különösen a kkv-kat – például olyan ideiglenes támogatási programokon keresztül, amelyek célja a munkahelyek megőrzése az átállás során, valamint a stratégiai ipari kapacitás és a képzett munkaerő elvesztésének megakadályozása; megjegyzi, hogy amikor munkahelyváltásra van szükség, alapvető fontosságú, hogy ugyanabban a régióban tartsák a munkavállalókat, ugyanakkor elegendő időt biztosítsanak számukra az átálláshoz, korlátozva a személyi anyagi veszteséget; nagyobb védelmet kér a jogellenes elbocsátásokkal szemben, és kéri, hogy a szerkezetátalakítás által érintett munkavállalók számára biztosítsanak hozzáférést a megfelelő kártérítéshez, átképzési lehetőségekhez és támogatáshoz új munkahely kereséséhez;

9. hangsúlyozza, hogy az Eurostat regionális előrejelzései szerint a 2020-as és 2030-as években számos területen a munkaképes korú népesség folyamatos csökkenése várható, különösen az elöregedés és az földrajzi mobilitás által már most is érintett régiókban; hangsúlyozza, hogy az ilyen tendenciák azzal a kockázattal járnak, hogy éppen akkor gyengítik a munkaerő-kínálatot és ezzel egyidejűleg veszélyeztetik a hosszú távú fejlődést, amikor a zöld és digitális átálláshoz elengedhetetlen lenne a szakképzett munkaerő;

hangsúlyozza az emberek régiójukban vagy helyi térségeikben való „maradáshoz való jogának” fontosságát, valamint a vidéki és peremterületekre vonatkozó célzott stratégiák szükségességét; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák azokat a helyi alapú szakpolitikákat, amelyek a vidéki régiókban gazdasági lehetőségeket teremtenek mind az emberek, mind a vállalkozások számára, vonzzák a magánberuházásokat és helyi munkahelyeket teremtenek; hangsúlyozza, hogy az ilyen stratégiákra szükség van a vidéki területek gazdasági lehetőségeinek megerősítéséhez, a minőségi munkahelyteremtés, az innováció és a helyi ipari megújulás támogatásához, és végső soron annak biztosításához, hogy a polgárok építhessék jövőjüket a közösségeikben;

10. emlékeztet arra, hogy a kkv-k a tartós helyi foglalkoztatás fő mozgatórugói; hangsúlyozza, hogy elő kell segíteni az átállási finanszírozáshoz való egyszerűsített, arányos és kkv-barát hozzáférést, többek között azáltal, hogy lehetővé teszik a klasztereknek a forrásokhoz való hozzáférést elősegítő kialakítását, a jelentéstételi kötelezettségeket, a digitális egyablakos rendszereket, valamint a projekttervezéshez és a szabályoknak való megfeleléshez szükséges kötelező technikai segítségnyújtást; sürgeti a tagállamokat és a regionális hatóságokat, hogy az érintett régiókban hozzanak létre vállalkozástámogatási programokat és erősítsék meg azokat az induló vállalkozások és a kkv-k növekedésének és sikerének elősegítése érdekében; kiemeli, hogy a szociális feltételekhez kötött beruházási ösztönzők segíthetnek a vállalkozások kiszolgáltatott régiókba vonzásában, miközben biztosítják a helyi gazdaság fenntartható fejlődését; hangsúlyozza, hogy segíteni kell a vállalatokat, különösen a kkv-kat az Unión belüli szakemberhiány kezelésében, és elő kell mozdítani az átképzést és továbbképzést, segítve az embereket abban, hogy megszerezzék a minőségi munkahelyekhez szükséges megfelelő készségeket; kéri az Európai Bizottságot, hogy az igazságos átmenet jövőbeli finanszírozása keretében biztosítson célzott támogatást a kkv-k számára; kéri továbbá az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon a kkv-k igazságos átmenettel kapcsolatos programokban való részvételét;

11. kiemeli, hogy a szociális gazdaság, különösen a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások döntő szerepet játszanak az inkluzív és méltányos átállás biztosításában; hangsúlyozza, hogy támogatni kell a finanszírozáshoz, a kapacitásépítéshez és a technikai segítségnyújtáshoz való hozzáférést;

12. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az igazgatási terhek csökkentése, a társfinanszírozási követelmények mérséklése és a finanszírozáshoz való hozzáférés egyszerűsítése révén – ugyanakkor a munkavállalói és a fogyasztóvédelmi jogok tiszteletben tartása mellett – könnyítsék meg mind a nagy-, mind a kisléptékű beruházásokat, és dolgozzanak ki olyan szakpolitikákat, amelyek új gazdasági lehetőségeket nyitnak meg a magánszektor, különösen a

kkv-k előtt; hangsúlyozza, hogy az ilyen beruházások elengedhetetlenek Európa ipari és technológiai bázisának megerősítéséhez, a magas színvonalú munkahelyek teremtéséhez, valamint a regionális potenciál teljes körű kiaknázása, emellett a versenyképesség, a fenntartható növekedés és a hosszú távú értékteremtés ösztönzése érdekében a helyi viszonyokhoz, erőforrásokhoz és sajátos igényekhez igazított, képzett munkaerő biztosításához; hangsúlyozza, hogy a vállalkozók és a kisvállalkozások központi szerepet játszanak a beruházásokban, az innovációban és a munkahelyteremtésben, különösen a vidéki és a kevésbé fejlett térségekben, valamint hogy a finanszírozási kereteket és a technikai segítségnyújtást az igényeikhez kell igazítani annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázhassák a zöld és digitális gazdaságban rejlő lehetőségeket, és ösztönözzék a fenntartható növekedést és a hosszú távú értékteremtést;

13. megjegyzi, hogy nem állnak rendelkezésre pontos lebontott adatok a kettős átállás által megszűnt, létrehozott vagy érintett munkahelyek számáról; hangsúlyozza a munkaerőpiaci változások és a készségigények alakulása előrejelzésének fontosságát a hatékony és időszerű szakpolitikai válaszok érdekében; hangsúlyozza a bevált gyakorlatok azonosításának, cseréjének és előmozdításának szükségességét; felszólít a releváns adatok gyűjtésének megszilárdítására és az átállási politikák hatásának elemzésére; hangsúlyozza, hogy a közlekedési és energiaszegénységi mutatókat módszeresen be kell építeni az igazságos átmenet nyomonkövetési struktúráiba annak biztosítása érdekében, hogy a finanszírozási és munkahelyteremtési intézkedések először a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat célozzák meg;

14. ösztönzi a peremvárosokra vagy falvakra kiterjedő közösségi szintű felújítási programokat, amelyek csökkentik a költségeket, erősítik a kohéziót és felgyorsítják az átállást.

15. sajnálja, hogy a 2028–2034-es többéves pénzügyi keretre irányuló javaslat nem tartalmaz önálló eszközt az igazságos átmenet kezelésére; kiemeli, hogy továbbra is célzott finanszírozásra van szükség ahhoz, hogy támogassák az érintett régiókat a zöld átállásból eredő kihívások kezelésében; kéri e tekintetben, hogy a 2027 utáni programozási időszakban kiterjesztett és kibővített Igazságos Átmenet Alap legyen érvényben, biztosítva, hogy az a megosztott irányítás és a partnerség elve szerint, megnövelt költségvetéssel működjön; hangsúlyozza, hogy az új alapnak támogatnia kell a munkáltatókat a munkavállalók képzéshez való jogának biztosításában, valamint az átállási tervek vállalati szintű bevezetésében; hangsúlyozza, hogy a képzéseknek magas színvonalúnak kell lenniük, összhangban kell lenniük a munkaerőpiaci igényekkel, és olyan képesítéseket és tanúsítványokat kell nyújtaniuk, amelyeket a tagállamok közötti kölcsönös elismerést lehetővé tevő, átlátható és egyértelmű tanúsítási rendszerek révén érvényesíthetnek; sürgeti, hogy az átmenet finanszírozása

tartalmazzon szociális feltételeket a befogadás támogatása érdekében;

16. emlékeztet arra, hogy átalakító erejű törekvései ellenére az IÁA jelentős kihívásokkal szembesült célkitűzéseinek elérése során, különösen a méltányos eredmények biztosítása és a kis- és középvállalkozások alaphoz való hozzáférésének biztosítása terén[22]; kéri, hogy technikai segítségnyújtás biztosítása és az adminisztratív terhek csökkentése révén egyszerűsítsék a kkv-k Igazságos Átmenet Alaphoz való hozzáférését;

17. kiemeli annak fontosságát, hogy alap- és haladó szinten egyaránt fejlesszék a munkavállalók digitális készségeit; hangsúlyozza, hogy a polgárokat alapvető digitális jártassággal, adattudatossággal és az online eszközök biztonságos használatának ismeretével kell felvértezni annak érdekében, hogy foglalkoztathatók és alkalmazkodóképesek maradjanak, ugyanakkor elő kell mozdítani a magasabb szintű kompetenciák elsajátítását is;

18. hangsúlyozza, hogy az oktatási és képzési intézményeknek a versenyképes munkaerőpiaci igényeknek megfelelően fokozniuk kell képzésük relevanciáját, és a megfelelő tudással és készségekkel kell felvértezniük a tanulókat, oktatókat és tanárokat arra, hogy a mindenki számára környezeti szempontból fenntartható gazdaságra és társadalomra való igazságos átmenet aktív szereplőivé váljanak; hangsúlyozza, hogy a hatékony képzés a fenntartható és zöld gazdasággal, az energiahatékonysággal, valamint a zöld és digitális technológiákkal kapcsolatos aktuális ismeretekkel rendelkező tanárok és oktatók rendelkezésre állásától függ; kiemeli, hogy kulcsfontosságú szerepet játszanak a munkavállalók fiatalabb és idősebb generációk megfelelő készségeinek és kompetenciáinak előmozdításában, valamint a zöld átállás által érintett személyek megfelelő átképzésében és továbbképzésében; hangsúlyozza, hogy ezért az ilyen tanárok és oktatók oktatásának és képzésének prioritásnak kell lennie minden európai, nemzeti, regionális és helyi szintű készségpolitikai válaszstratégiában;

19. hangsúlyozza, hogy a tiszta infrastruktúrába, a megújulóenergia-projektekbe és a körforgásos gazdasági tevékenységekbe irányuló közvetlen állami és magánberuházások nélkülözhetetlenek a helyi gazdaságok újjáélesztéséhez és a minőségi munkahelyek teremtésének elősegítéséhez; hangsúlyozza, hogy regionális adottságokat kihasználva olyan ágazatokba kell beruházni, amelyekben a régiók már erősségekkel vagy komparatív előnyökkel rendelkeznek; úgy véli, hogy a regionális szakosodás a zöld ipari klaszterek alapját képezheti; kiemeli, hogy a kutatás és az innováció

---

22 Just Transition in the World of Work [Igazságos átmenet a munka világában], az Európai Parlament Kutatószolgálata, 2025. szeptember, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf.

támogatása, valamint az egyetemek és a vállalkozások közötti együttműködés ösztönzése lendületet adhat új, fenntartható üzleti modelleknek;

20. hangsúlyozza, hogy az igazságos átmenet célkitűzéseinek eléréséhez koherens, integrált szakpolitikai kombinációra van szükség; kéri, hogy az EU éghajlat-politikai és ipari intézkedései vegyék figyelembe a befogadással, a szociális védelemmel és a készségekkel kapcsolatos célkitűzéseket; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az európai és nemzeti alapokat a zöld és digitális átállás elősegítésére használják fel többek között a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások előmozdítása révén; kéri, hogy a minőségi munkahelyek biztosítása, a kollektív tárgyalások előmozdítása, az uniós munkavállalói jogok és normák tiszteletben tartása, az európai vállalkozások versenyképességének javítása, valamint a jobb munkakörülmények biztosítása érdekében az uniós finanszírozást és a tagállamok által nyújtott állami támogatásokat hangolják össze az európai iparpolitikával;

21. felhívja a tagállamokat, hogy a munkavállalók és a vállalkozások termelékenységébe, növekedésébe és versenyképességébe való hosszú távú befektetésként biztosítsanak elegendő finanszírozást a minőségi készségek és a szakképzési programok számára; felhívja a tagállamokat, hogy a Bizottság támogatásával stratégiailag használják ki a meglévő uniós eszközöket a készségek uniójának, különösen a Készséggarancia végrehajtásának érdekében; felhívja a tagállamokat, hogy növeljék a nemzeti kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételeknek a munkavállalók képzésére és a munkaerő-átcsoportosításra való felhasználását, különösen a karbonintenzív régióban dolgozó munkavállalókat illetően; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, és adjon ki iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a tagállamok és a vállalkozások közötti köz-magán társulások hogyan finanszírozhatják a munkavállalók képzését, átképzését és továbbképzését, különös tekintettel az egyes munkavállalók képzéshez való jogára;

22. emlékeztet annak fontosságára, hogy a kettős átállással összefüggő szakpolitikai intézkedésekben biztosítsák a fogyatékossággal kapcsolatos szempontok általános érvényesítését és a fiatal, idősebb, alacsony képzettségű és női munkavállalókra irányuló interszekcionális megközelítést, például az észszerű alkalmazkodás biztosítása révén az oktatás és képzés területén;

23. emlékeztet arra, hogy az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA) a még hátralévő programozási időszakban nagy szerepet játszik a zöld és digitális átállás által érintett munkavállalók támogatásában, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a Bizottság támogatásával teljes mértékben használják ki az alapot; üdvözli a jelenlegi EGAA javasolt felülvizsgálatának azon célját, hogy proaktívan támogassa a küszöbön álló elbocsátások által érintett munkavállalókat, és

felgyorsítsa a kérelmek jóváhagyási eljárását; hangsúlyozza azonban annak fontosságát, hogy azok a szerkezetátalakítás alatt álló vállalkozások, amelyek az alapból támogatásért kívánnak folyamodni, ezt a munkavállalókkal és képviselőikkel – többek között a személyre szabott intézkedéscsomag kidolgozása során – folytatott teljes körű konzultáció mellett tegyék meg; aggodalommal veszi tudomásul, hogy a 2028–2034-es többéves pénzügyi keretre irányuló javaslatban megszüntetik az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot (EGAA); hangsúlyozza, hogy az aktív munkaerőpiaci és szociális védelmi intézkedések nagy jelentőséggel bírnak a jelentős szerkezetátalakításokat követően elbocsátott munkavállalók munkaerőpiaci visszailleszkedésében; kéri a Bizottságot, hogy a következő többéves pénzügyi keretben továbbra is biztosítson célzott támogatást a jelentős szerkezetátalakítások kockázatának kitett vagy a jelentős szerkezetátalakítások miatt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült munkavállalók számára;

24. emlékeztet arra, hogy fontos biztosítani a munkavállalók magas szintű munkahelyi egészségvédelmét és biztonságát; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a kettős átállással összefüggésben proaktívan kezeljék a munkahelyi feladatokat, mintákat és munkahelyeket érintő, változó munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági kockázatokat, különösen a környezeti és pszichoszociális kockázatokat; kéri a Bizottságot, hogy végezze el a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra vonatkozó jelenlegi stratégiai keret és a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra vonatkozó meglévő jogszabályi keret átfogó felülvizsgálatát azzal a céllal, hogy azonosítsa a fennmaradó hiányosságokat, valamint biztosítsa, hogy az uniós vívmányok továbbra is megfeleljenek a célnak, és azokat figyelembe vegyék a 2027 utáni stratégiai keret kidolgozása során;

25. hangsúlyozza, hogy a kettős átállás során bekövetkező munkahelyi átalakulások és szerkezetátalakítások olyan pszichoszociális kockázatokkal járhatnak, mint a stressz, a bizonytalanság és a munkahelyek elvesztésének veszélye; kiemeli a munkavállalók mentális egészsége és pszichoszociális jólléte védelmének szükségességét az átállások során, többek között munkahelyi kockázatértékelések és támogató szolgáltatások révén; kéri, hogy a mentális egészséggel kapcsolatos támogatási programokat – többek között a tanácsadást, a stresszkezelést, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtését célzó programokat – építsék be a vállalati szintű átállási tervekbe;

26. kiemeli annak fontosságát, hogy támogassák a munkavállalókat az olyan transzformatív, alapvető és kognitív készségeik megerősítésében, mint a kreatív és kritikus gondolkodás, az előrelátás, a reziliencia, a rugalmasság és az agilitás, a motiváció és az öntudat, a kíváncsiság és az egész életen át tartó tanulás, elismerve a munkavállalók azon képességének fontosságát, hogy alkalmazkodni tudjanak a megváltozott munkahelyekhez, az

önhatékonysághoz, és olyan új megoldásokat tudjanak létrehozni, amelyekre a zöld és digitális átállásnak szüksége van;

27. üdvözli a Cedefop európai képesítési térkép létrehozásáról szóló szakpolitikai tájékoztatóját, amely Európa-szerte megerősíti a képesítések átláthatóságát, összehasonlíthatóságát és hordozhatóságát; hangsúlyozza, hogy egy ilyen térképnek túl kell mutatnia a tudományos gyakorlaton, és a versenyképesség, a munkaerőpiaci relevancia és a mobilitás gyakorlati eszközeként kell szolgálnia; annak biztosítására kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az európai képesítési keretrendszer szorosan kapcsolódjon a gazdasági igényekhez, az iparpolitikához és a készségekbe történő befektetésekhez, és hogy alaposan és szisztematikusan térképezzék fel a jelenlegi regionális szintű készséghiányt, és jelezzék előre a készségek iránti jövőbeli keresletet; hangsúlyozza, hogy e feltérképezés keretében hatásvizsgálatot is kell végezni, és annak olyan ágazati és területi intézkedésekhez kell vezetnie, amelyek valamennyi régióban kiaknázzák a zöld átállásban rejlő lehetőségeket;

28. kiemeli, hogy az erős szociális biztonsági hálók és szociális védelmi rendszerek elengedhetetlenek a munkavállalók támogatásához és a társadalmi kohézió biztosításához az átmeneti időszakokban; felhívja a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel és a kapcsolódó civil társadalmi szervezetekkel konzultálva korszerűsítsék és erősítsék meg szociális védelmi rendszereiket és alapvető közszolgáltatásaikat, ugyanakkor biztosítsák azok hosszú távú fenntarthatóságát, a kkv-kre nehezedő pénzügyi nyomás nélkül, különös hangsúlyt helyezve az egészségügyi, közlekedési, oktatási és társadalmi befogadási politikákra, a jövedelemtámogatásra és a megfizethető lakhatásra, valamint a nonprofit szociális szolgáltatókra annak érdekében, hogy biztosítsák a munkaerőpiacra hatást gyakorló kettős átállásból eredő sokkhatásokkal szembeni rezilienciát és azt, hogy a munkahelyek elvesztése által érintett munkavállalók a lehető legnagyobb mértékben fenntarthassák életszínvonalukat;

29. sürgeti a tagállamokat, hogy maradéktalanul hajtsák végre a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelméről szóló tanácsi ajánlást; kéri a Bizottságot, hogy a szociális eredménytábla és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret segítségével kövesse nyomon a kockázatokat és az ilyen intézkedések terén elért előrehaladást; hangsúlyozza annak biztosításának fontosságát, hogy a nemzeti állami foglalkoztatási szolgálatok kínálata a változó munkaerőpiaci fejleményekhez igazodjon, hogy gondoskodjanak az átállás következtében munkahelyet váltó emberek támogatásáról és segítéséről;

30. hangsúlyozza, hogy a célzott szakpolitikák nagy jelentőséggel bírnak a kettős átállás által leginkább érintett személyek, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők támogatása szempontjából; hangsúlyozza, hogy aktív támogatásra és korai beavatkozásra van

szükség annak megakadályozása érdekében, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek hosszú időre munkanélkülivé váljanak vagy elcsüggedjenek; kéri a tagállamokat, hogy jelentősen fokozzák a minőségi foglalkoztatás aktív támogatását, különösen a minőségi foglalkoztatás megőrzésének és az ahhoz való hozzáférés támogatása, a vállalkozói szellem előmozdítása és a minőségi munkahelyek teremtésének ösztönzése révén; kiemeli a munkaprogramoknak, a célzott közbeszerzéseknek és a helyi közmunkáknak az ideiglenes munkahelyek létrehozásában betöltött szerepét; hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kapacitásépítésére van szükség a beruházások sikeres mozgósítása, a célcsoportoknak a szociális támogatási rendszerek kidolgozásába és megvalósításába való bevonása, valamint az elosztási hatások mérése érdekében;

31. hangsúlyozza, hogy támogatni kell a csökkentett munkaidős foglalkoztatást, és a SURE pozitív tapasztalataira támaszkodva célzott támogatást kell nyújtani az átállások által érintett munkavállalók számára; kéri a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a zöld és digitális átállást célzó SURE mechanizmus megerősítésére, mivel válság idején az ilyen foglalkoztatásvédelmi intézkedések támogatása stabilizálhatja a foglalkoztatáspolitikákra és igazságos átmenettel összefüggésben hozott, az uniós gazdaság szükséges átalakítása által a munkahelyekre gyakorolt azonnali hatások enyhítését célzó intézkedésekre fordított közkiadásokat, az igazságos átmenet céljaival összhangban;

32. hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatásra gyakorolt hatás régiónként és népességenként eltérő lesz; e tekintetben kiemeli, hogy be kell vonni a helyi polgárokat és az érdekelt feleket, köztük a kapcsolódó civil társadalmi szervezeteket, és fel kell hatalmazni őket arra, hogy aktív szereplők legyenek az átállásban; hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat közvetlenül be kell vonni a projektek tervezésébe, kiválasztásába és nyomon követésébe annak biztosítása érdekében, hogy a finanszírozás megfeleljen a sajátos helyi igényeknek, és támogassa a regionális gazdaságok diverzifikációját; hangsúlyozza, hogy az átállás irányítása során a hatóságoknak stratégiai konzultációt és együttműködést kell folytatniuk a szociális partnerekkel; hangsúlyozza, hogy a szociális partnerek, a kkv-k, a civil társadalom, a szociális gazdaság és a fiatalok regionális koordinációs testületekben való érdemi részvétele a korai szakaszban folytatott konzultációk, valamint egyértelmű megbízatások és szavazati jogok révén biztosítható;

33. hangsúlyozza, hogy a kollektív tárgyalások központi szerepet játszanak a méltányos bérek, a társadalmi igazságosság és a munkahelyi demokrácia szempontjából, a lefedettség azonban továbbra is egyenetlen; emlékeztett a 80% alatti kollektív tárgyalási lefedettséggel rendelkező tagállamokat azon kötelezettségükre, hogy a lefedettség növelése érdekében dolgozzanak ki egyértelmű határidőket és konkrét intézkedéseket tartalmazó nemzeti cselekvési

terveket; kéri a Bizottságot, hogy nyújtson iránymutatást és támogatást a tagállamoknak a tárgyalási rendszerek megerősítéséhez, különösen ágazati szinten, a szociális partnerek teljes körű bevonásával; hangsúlyozza, hogy az unió tagállamoknak támogatniuk kell a szociális partnerek kapacitásépítésének finanszírozását, különösen regionális szinten (és a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlás végrehajtásának keretében), a vállalati szintű átállási tervekről szóló strukturált szociális párbeszédben és kollektív tárgyalásokban való részvétel érdekében;

34. úgy véli, hogy a kért javaslat pénzügyi vonatkozásait a meglévő költségvetési forrásokból kell fedezni;

35. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a mellékelt ajánlásokat a Bizottságnak és a Tanácsnak.

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

A KÉRT JAVASLAT TARTALMÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A munka világának igazságos átmenetéről szóló európai irányelv: a munkahelyteremtés biztosítása és a helyi gazdaságok újjáélesztése

Az Európai Parlament úgy véli, hogy a Bizottságnak a következő elveket és célokat kell előírnia:

1. ajánlás: A javaslat általános célkitűzése

A javaslat általános célkitűzésének arra kell irányulnia, hogy létrehozza a zöld és digitális átállás által érintett régiókban a gyakorlatban megvalósítható szakpolitikai intézkedések uniós keretét azzal a céllal, hogy biztosítsa a társadalmilag igazságos és inkluzív átállást és a minőségi munkahelyek létrehozását és védelmét.

2. ajánlás: A javaslat formája

Mivel e cél eléréséhez átfogó intézkedéscsomagra van szükség, a javaslatnak a következő területekre vonatkozó elemeket kell tartalmaznia:

a) munkafeltételek;

b) a munkaerőpiacról kirekesztett személyek beilleszkedésének lehetővé tétele;

c) a munkavállalók tájékoztatása és véleményük meghallgatása;

d) a munkakörnyezet javítása a munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében.

3. ajánlás: A javaslat tárgya

A javaslatnak a következő szakpolitikai intézkedésekre kell összpontosítania:

a) célzott keret létrehozása az átalakulóban lévő régiókban és ágazatokban bekövetkező változások előrejelzésére és kezelésére a munkavállalók és képviselőik kötelező és időben történő tájékoztatása és meghallgatása, a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások elvei alapján;

b) annak biztosítása, hogy az átmenetekkel összefüggésben ténylegesen alkalmazzák a munkavállalóknak és képviselőiknek a 2002/14/EK irányelvben és nemzeti rendelkezésekben meghatározott, tájékoztatáshoz és konzultációhoz való jogát;

c) a munkavállalókat egyénileg megillető, munkaidőben történő képzéshez való jog létrehozása;

d) az igazságos átmenetre vonatkozó nemzeti stratégiák kidolgozása, különös tekintettel a helyi gazdaságok és munkaerő hosszú távú jövőképének kidolgozására valamennyi érintett régióban és ágazatban, amelyeket a szociális partnerek és a helyi szereplők érdemi bevonásával kell kidolgozni és végrehajtani;

e) támogatási programok kidolgozása a vállalkozások, különösen a kkv-k és a helyi szereplők számára a helyi munkahelyteremtés ösztönzése érdekében;

f) a munkaerő- és készségkínálat és -kereslet összehangolásának biztosítása a munkaerőpiaci információs rendszerek együttes felhasználása, a helyi szereplők és a képzési szolgáltatók közötti fokozott együttműködés, valamint a vállalati szintű átállási tervek előmozdítása révén;

g) nyomonkövetési struktúra kidolgozása az átmenet hatásaira és a munkaerőpiaci fejleményekre vonatkozó stratégiai előrejelzés biztosítása érdekében.

4. ajánlás: Végrehajtás és érvényesítés

1. A javaslatnak tiszteletben kell tartania a tagállamok azon előjogát, hogy a munkavállalókra nézve kedvezőbb jogszabályi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket alkalmazzanak vagy vezessenek be, vagy a munkavállalókra nézve kedvezőbb kollektív szerződések alkalmazását ösztönözzék vagy engedélyezzék, és nem jelenthet jogalapot a munkavállalók számára a tagállamokban már biztosított védelem általános szintjének csökkentésére.

2. A javaslatnak tiszteletben kell tartania a szociális partnerek autonómiáját, beleértve a kollektív szerződésekkel kapcsolatos tárgyalásokhoz és azok megkötéséhez való jogot, és lehetővé kell tennie, hogy közös kérésre megbízzák őket a végrehajtással, feltéve, hogy a nemzeti rendszer mindenkor garantálni tudja a javaslat által elérni kívánt eredményeket.